

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 7

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A cím stílusalakzata és a vers egésze

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Ellentét, oximoron: *Boldog csönd*, két ellentétes/összeférhetetlen lélekállapot összekapcsolója; a vers utolsó sorában a szív megállása, csöndje, halála a boldog létállapot; a cím két fogalmát külön kontextusban is használja a versben, ugyancsak oximoronokat alkotva: pl. „boldog e jaj” stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. A versbeszéd hangneme

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. monologikus, elégikus hangon szólal meg: I. már a verset indító indulatszó is ezt jelzi; a „bús”, „szelíd” jelző, a 'beteg' bentről szemléli a boldog környezetet, belenyugvás, lemondás hangja; a szépség, az élet veszélyeztettsége, elmúlása stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. Tájat és embert megjelenítő képek

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Természeti képek, a külső táj a szemlélődés tárgya, a belső hangulat, ellentétes érzések kivetítője; tájelemek: fenti és lenti perspektíva: tó, virág, ló; fellegek, fenyők; megszemélyesítések pl. a posta-ló „bús, nagy feje”; finom mozgások, jelzőhalmozások, érzéki hatások; cím: szinesztézia; az utolsó szakaszban megszólal a lírai én, személyes hangon, belső térből, megjelöli a vershelyzetet, a térbeli és a szituációbeli nézőpontot stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. Stílusirányzat(ok)

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Impresszionista stílusjegyek: hangulatok kivetítése a látványba; pillanatnyiség, szépséghatások, merész képzettársítások, zenesiség, figyelemfelhívó szójátékszerű rímek pl. 1. vsz., a verskezdő indulatszóra rímelő; szimbolista sajátosságokkal: pl. Csönd szimbolikussága, sejtelmessége, halált idéző képekkel – I. „szent, terhes alkony„bús” – összekapcsolva; az élet szépségeiről való lemondás, búcsúzás, belenyugvás verse, a vers utolsó szava sejtető, a boldog halál-létállapot felülírása, megkérdőjelezése stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

- a. Információk azonosítása, vázlatkészítés öt pontban** **5 pont**
b. Az öt szó meghatározása (pl. impresszió: benyomás stb.) **5 pont**
c. A szöveg bekezdéseinek jelölése (pl. három bekezdés 2 pont), **indoklás** (pl. általános bevezető – kifejtés, részletezés, szemléltető példák – általános összefoglalás, lezárás 3 pont) **5 pont**
d. A tartalmi követelmények betartása **5 pont**
Az érvelő szöveg követelményeihez való igazodás **5 pont**
Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

a. a választott epikus mű műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona: tragédia*: középpontjában egy konfliktus áll, egy tragikus hős, aki tragikus vétséget követ el, küzd, buknia kell, részvétet, katarzist vált ki, a dráma világában az értékvesztés felerősödik; drámai szituáció; *konfliktusos dráma*: Gertrudis konfliktust létrehozó negatív fél, Bánk a pozitív, aki a helyzet megszüntetéséért küzd; tetőpont: G. meggyilkolása; Bánk tragikuma összetett; bármelyik lehetőséget választja, sorsa értékvesztés I. Melinda halála, önmaga értékeivel, elveivel szembekerülése; *nemzeti, történelmi dráma*: az ország, a nemzetek tragikuma I. Petur és Tiborc panasza; Bánk az egész nemzetért, a nemesek és a parasztok érdekét is képviseli; *középpontos dráma*: Bánk az értékhierarchia csúcsán; Endre, a hatalmi hierarchia csúcsán álló személy: nincs jelen, de minden terv és cselekedet feltételezi a hozzá való viszonyulást; éjszaka motívum; drámai nyelv többszólamúsága;

Jókai: társadalmi, romantikus regény, lineáris, előre haladó történetalakítás, értékrendje; romantikus motívumok: kalandos epizódok, váratlan fordulatok, kincstalálás; a nagy történet különböző történetekből épül fel, szervezőelve az ellentét, két világ, két cselekményszál: Komárom, civilizáció, társadalmi hierarchia világa és Senki szigete, társadalmon kívüli, paradicsomi idill világa; regény kezdete és zárata – cselekményszervező elem; időtlenség; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú; önmagával meghasonlott, vívódó hős; ellentétes értékrendet képviselő szereplők; líraiság stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. konfliktusok a műben **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona*: a drámai konfliktus összetett: főkonfliktus: Gertrudis és Bánk bán között: közéleti és magánéleti szál; belső konfliktus: konfliktusba kerül Bánkban az ember és a polgár, a szerelmes férj és az ország nádora, a polgár győz, az ember feláldoztatik; II. Endre: Gertrudist szerető férj – igazságot kideríteni akaró király; egymást kizáró értékrendeknek kívánt megfelelni: a család szentségének – Melinda –, az ország jólétének – Petur és Tiborc –, a feltétlen királyhűségnek – II. Endre; döntéshelyzetek, késleltetések, a teljességeszmény, szándék és

következmény konfliktusa: Bánk a béke szószólója, a törvényesség híve, s épp ő követi el a gyilkosságot; bűnösségének kérdése; tragikus felismerés: a törvényesség keretei között lehetetlen a konfliktus megoldása; a hatalmi hierarchiából nem lehet kitörni; mellékkonfliktusok: majdnem minden szereplő konfliktusba kerül egymással;

Jókait: Komárom: társadalmi küzdelmek, önmegvalósítás, karrierépítés színtere, szereplői állandó konfliktusban vannak egymással: Brazovics, Krisztyán és Timár közötti; a női szereplők magánéleti színtéren: Athalie, Zsófia – Tímea; érdekviszonyok határozzák meg; az erkölcsi bukás, meg hasonlítás tere; belső konfliktusok gerjesztője: I. Timár jellemében, midászi sorsszimbólum, hold-motívum; a Senki szigete a nyugalom, a konfliktusok megszűnésének világa, ezt Krisztyán megjelenése zavarja meg stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. a tisztesség megőrzésének lehetőségei

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Katona:* Bánk tragikumának egyik oka; beszűkült cselekvéstere: a törvényesség keretei között lehetetlen a konfliktus megoldása; erőteljes indulati kitörései, monológjai; erkölcsi vesztes, tragikus hős; Gertrudis tisztességtelen hatalomgyakorlása, erkölcsi: I. Mihály, Tiborc panasza, Melinda vádbeszéde: rablónak nevezik; a magyarság elleni merényletek itt az egyéni és történelmi rétegeken túl a lét elleni merényletekként vannak megjelenítve, a törvény áruba bocsátása neveztetik meg, mint uralomgyakorlási forma, a nyomorultak még mélyebbre taszítása, mint társadalmi-hatalmi procedúra, az erkölcs mártírrá tétele, mint univerzális létronsolás; ama éjszakában az általános sötétségnek a természetét tárja fel, egy korszak magyar létezésformáinak vezérszavai hangzanak el; Ottó tisztességtelen tette, Biberach elvtelen viselkedése; Tiborc megőrzi tisztességét: I. lopás-motívuma;

Jókait: a főszereplő életében: a Szent Borbála hajón Timár Mihály tisztességes munkásember; még összhangban van önmagával; I. arany ember jelentései: megbízható, becsületes, előrelátó; Komárom világa, a pénz váratlan, romantikus megtalálása fokozatosan megbontja a harmóniát az arany és az ember között Timár lelkében I. belső vitái, monológjai, önvád, lopás-motívuma; hazugság; a társadalom megbecsülése megmarad, a munka tisztessége; a Senki szigete visszaállítja, újrakezdettsége, a társadalmi szerepéből való romantikus kilépés, az anyagi értékekről való lemondás; mellékszereplők: Krisztyán Tódor tisztességtelen úton való meggazdagodási vágya; lehetőséget kap megváltozni, nem tud élni vele; Tímea tisztessége, hűsége, kitartása stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. a szereplők megjelenítésének eljárásai 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Katona:* szereplők három csoportja; jellemek állandósága, indulatok egyértelműsége; egy-egy uralkodó tulajdonság, kivétel Bánk és Gertrudis, összetett jellemek; történelmi alakok; *Bánk* belső, lelki vívódásai, érzelmi-gondolati konfliktusai a magánember és a közember szerep dilemmájából, kettős elkötelezettsége; kitüntetett helyzetben lép elénk: övé a hatalmi-társadalmi rangsorban az uralkodó utáni legfőbb közjogi méltóság, a drámai érték rangsor csúcsán álló jellem, személyiségének meghatározó vonása az emberi teljességre való törekvés, karakterének legfőbb értékei: Melinda iránti szerelem, a szociális érzékenységgel is párosuló, felelős hazaféltség, a királyhűség és a méltóság, célja nem csupán a kialakult helyzet megszüntetése, hanem egy erkölcsileg magasabbrendű, új értékminőség megteremtése, klasszicista eszmény; *II. Endre:* szimbólumarc, középpont, eszményített figura; hatalmi hierarchia csúcsán álló, érték szinten lefokozó: gyenge, tájékozatlan, tanácstalan, szerepjáték; *Petur* az uralkodó asszony ellen lázadó, hatalombíráló, királyhű, nemesi érdekek képviselője, érzelmi-indulati csapongás; *Tiborc* érzelmi ember, hűség, lázadó, beszéde: paraszti réteg és egyetemes érdekek összefonódása, világpanasz, általános emberi szenvedés;

Jókait: Timár, a főszereplő monológjai kivetítik vívódását; végletes ellentétezés, egytulajdonságú, pozitív és negatív hősök, sors és jellem összefonódása, eszményítés, túlzás, belső monológok, vívódó hős, szubjektív elbeszélői szólam; a férfi és nő karakterek vizsgálata a

főszereplő életének, sorsának alakulásában, szerepük önmegvalósításukban, mitikus motívumok; pl. Athalie kezdetben lenézi Timárt, aki Brazovics írnoke volt, később gyűlöli, tetteit a bosszú motiválja: Brazovics csődje, halála, Kacsuka visszalépése a házasságtól, a hadnagy megalázó viselkedése. Mivel Timéa kérésére az egykori Brazovics-házban maradhat, teret és lehetőséget kap Timéa és Timár házasságának, életének, érzéseinek megfigyelésére és titkaik kifürkészésére, Timár féltékenységének táplálására; gyakori, fejezetcímként szolgáló megnevezése a démoni természetére utaló védördög, szépségére, illetve intrikus szerepére utal még: „igazi Ariadne-nyak és – kebel.” Aktív, de többnyire mások sorsának rontásában pl. játszik mások érzelmeivel, gonosz, bosszúálló, figyelme Timéát és Timárt, leskelődik, gyilkosságot kísérel meg, megkeseríti Timéa boldogságát Kacsukával – „leleplezi” a helyettes halált; jelleméből fakad saját sorsa, önpusztítása is stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszáadásra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszáadásra 1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.